

ULKOASIAINMINISTERIÖ
Poliittinen osasto
POL-04 Kimmo Lähdevirta

LÄHETE
13.12.2006

HEL5524-20

EDUSKUNTA
Ulkoasiainvaliokunta

viite **UTP 32/2006 vp**

asia
Nato/PfP; kumppanimaiden osallistumismahdollisuus Naton nopean toiminnan valmiusjoukon toimintaan

Oheisena lähetetään perustuslain 97 §:n nojalla eduskunnan ulkoasiainvaliokunnalle tiedoksi muistio koskien rauhankumppanuusmaiden osallistumismahdollisuuksia Naton nopean toiminnan valmiusjoukon toimintaan.

Yksikön päällikkö

Kimmo Lähdevirta

Liitteet

- Muistio

UTP 32/2006 vp

RAUHANKUMPPANUUSMAILLE OSALLISTUMISMAHDOLLISUUS NATON NOPEAN TOIMINNAN VALMIUSJOUKON TOIMINTAAN

Nopean toiminnan käsite

Natossa ja EU:ssa on määritelty sotilaalliseen kriisinhallintaan soveltuvien kykyjen kehittämisen painopisteiksi joukkojen nopea lähtövalmius, niiden kehittämistä ohjaavien standardien yhtenäisyys ja operatiivisen turvallisuuden edellyttämä, etukäteen harjoiteltu yhteistoimintakyky. Natossa kehittämis-toiminnan puitteet muodostaa Prahan huippukokouksessa vuonna 2002 hyväksytty nopean toiminnan NRF-konsepti (NATO Responce Force, NRF) ja EU:ssa vastaavasti v. 2004 hyväksytty taisteluosastokonsepti (EU Battlegroup Concept).

NRF-konseptilla on keskeinen merkitys käytännön kriisinhallintakykyjen kehittämisessä. Konsepti määrittää yleisen tavoitetason, jota kohti Nato-maat pyrkivät kehittämään kaikkia kansainvälisiin tehtäviin suunnittelemaan joukkoja. Konsepti on tärkeä voimavaratyöväline Naton sotilaallisessa transformaatioissa, eli liittokunnan kykyjen ja valmiuksien uudistamisessa vastaamaan uusiin turvallisuushaasteisiin. NRF:n liittyvän harjoitus- ja koulutustoiminnan kautta sotilaallisen kriisinhallinnan kehittämistyön tuloksia voidaan välittää myös kumppanimaille. EU soveltaa NRF-konseptin määritelmiä suorituskyvystä, harjoittamisesta sekä arviointi- ja sertifiointiperiaatteista (sertifiointi = tiettyjen suorituskysyvaatimusten todennettu täyttäminen) omaan nopean toiminnan kyvyn kehittämistyöhönsä.

NRF-konseptin avulla tuotetaan kriteerit täyttäviä ja monikansalliseen yhteistoimintaan kykeneviä nopean toiminnan valmiusjoukkoja, joita voidaan käyttää Naton toimeenpanemissa operaatioissa. NRF:lle suunnitellut tehtävät kattavat lähes kaikki Naton tehtävät, mukaan lukien yhteiseen puolustukseen liittyvät tehtävät. Ainoastaan vakauttamisoperaatioihin, ei NRF:n koulutuksessa ja varustamisessa varauduta. NRF:lle suunnitellut tehtävät vastaavat laajalti unionisopimuksessa määriteltyjä ns. Petersbergin tehtäviä, joihin EU-maat ovat sitoutuneet sotilaallisen kriisinhallinnan osalta. Merkittävän eron muodostaa mittakaava: kun NRF:n valmiusvuorossa olevan rotaation koko on noin 25,000 sotilasta, EU:n nopean toiminnan joukkojen koko on yhteensä n. 3,000 sotilasta (v. 2007 alusta alkaen valmiudessa on jatkuvasti kaksi n. 1,500 sotilaan taisteluosastoa). Käytännössä NRF-rotaatiota tuskin lähetetään mihinkään tehtävään kokonaisuutena, vaan rotaatiosta poimitaan kunkin operaation edellyttämät osat.

Tähän mennessä NRF:ään kuuluvia joukkoja on käytetty mm. vahventamaan ISAF-operaatiota Afganistanin vaalien aikana sekä valmiudessa Ateenan olympialaisten aikana vuonna 2004. NRF:n osien ensimmäinen varsinainen aktivointi tapahtui hirmumyrsky Katrinan ja toinen Pakistanin maanjäristyksen jälkeisten avustustoimien yhteydessä. Lisäksi Natossa on käyty keskustelua NRF:n käyttömahdollisuuksista meneillään olevien Nato-johtoisten kriisinhallintaoperaatioiden tukena, mikäli operaatioissa tapahtuisi yllättävä turvallisuustilanteen heikkeneminen. Asiasta ei ole odotettavissa lähiaikoina päätöksiä.

Naton ohjeistus koskien rauhankumppanimaiden osallistumista NRF:n toimintaan

Nato on jakanut 16.11.2006 rauhankumppanimaille ohjeistuksen näiden mahdollisuudesta osallistua Naton nopean toiminnan valmiusjoukkojen toimintaan. Naton pääsihteerin saatekirjeessä kutsutaan kumppanit mukaan NRF-toimintaan, mutta kumppanimailta ei odoteta virallista vastausta jollakin tietyllä aikataululla. Kiinnostuneilta mailta edellytetään osallistumista rauhankumppanuuden suunnittelu- ja seurantaprosessiin (PARP), joukkojen ilmoittamista operatiivisen voimavarakonseptin (OCC) joukkopooliin sekä tarvittavien suorituskysyvaarvointien läpäisemistä.

Varsinaisten joukkojen harjoittamisen ohella NRF-toiminnasta kiinnostuneet kumppanimaat voivat osallistua NRF-aiheisiin seminaareihin, konferensseihin ja esikuntaharjoituksiin. Sen sijaan NRF-rotaatioiden täyttäminen ja NRF-joukoin toteutettavien operaatioiden toimeenpano toteutetaan ensisijaisesti Naton jäsenmaiden voimin. Ilmoittautuminen tapahtuu vuosittain järjestettävässä joukkojen kokoamiskonferenssissa. Niissä myös kiinnostuneet rauhankumppanimaat voivat tarjota joukkojaan NRF-

rotaatioihin ja NRF-joukoin toteutettaviin operaatioihin Nato-maiden joukkoja täydentävinä lisäpanoksina. Naton neuvosto hyväksyy tai jättää hyväksymättä kumppaneiden joukkotarjoukset.

NRF-toimintaan osallistuva rauhankumppanimaa päättää aina kansallisesti osallistumisestaan sekä operaatiota edeltävään joukkojen räätälöintiin että itse operaatioon, joten valmiusjaksossa mukana olevia rauhankumppanimaiden voimavaroja ei sitovasti luvata etukäteen operaatioon. Valmiudessa olevia rauhankumppaneita informoidaan mahdollisista NRF:n käyttöön liittyvistä suunnitelmista, mutta Nato tekee päätökset operaatioiden käynnistämisestä itsenäisesti.

Valtaosa Naton harjoitusohjelmasta on jo avattu rauhankumppanimaille. Myös nopean toiminnan kykyjä harjoitetaan Naton normaalin harjoitusohjelman puitteissa. Tasavallan Presidentin ja hallituksen ulko- ja turvallisuuspoliittisen valiokunnan kokouksessa 2.11.2006 todettiin, että Suomella on periaatteellinen valmius osallistua kumppanimaille avattuihin Naton nopean toiminnan harjoituksiin. Puolustusvoimien konkreettinen osallistuminen kansainvälisiin harjoituksiin käsitellään erikseen vuosittain. Suomen osallistumista muuhun NRF-toimintaan ei ole käsitelty.